

In gesprek met mr. Eugène J.M. Rosier

De FIOD op bezoek

Als u als belastingadviseur vanwege één van uw cliënten de FIOD op bezoek krijgt, moet u weten wat u te wachten staat. Want u kunt, omdat u er geen ervaring mee heeft, argeloos ergens intuïnen. Bijvoorbeeld in een werkwijze die eerst als prettig en ontspannen wordt ervaren, maar vervolgens menens wordt, soms ook hard en direct. Sommige belastingadviseurs ervaren dit als 'dolk in de rug.'

Door Charles Muetstege

Mr. E. (Eugène) J.M. Rosier was van 1986 tot 1993 belastingadviseur, het laatste bij Buruma Maris in Rotterdam. Nadat hij was toegelaten tot de Rotterdamse balie trad hij vrij snel daarna ook als partner toe van Buruma. In 1999 werd hij partner bij De Brauw Blackstone Westbroek. De afgelopen vijf jaar was hij advocaat-belastingkundige bij Hertoghs Advocaten en sinds 1 april dit jaar is hij advocaat-belastingkundige bij Thuis & Partners advocaten in Heerlen en Maastricht. Hij is tevens raadsheerplaatsvervanger bij de Belastingkamer van het gerechtshof te Den Haag en arbiter bij het Nederlands Arbitrage Instituut. Hij is docent en mede-auteur van onder meer het boekje 'De fiscale boete in de praktijk' (2009). Ook schrijft hij voor diverse fiscale bladen.

Advocaat-belastingkundige en oud-belastingadviseur Eugène Rosier zegt dat het beroep van belastingadviseur ook een commerciële kant heeft. Dat is een heel andere insteek dan de FIOD heeft. 'Commerciële mensen zijn in hun werk gewend om aardig te zijn, open en informatief. Dat werkt bij een bezoek van de FIOD tegen je.' Het gaat in ongeveer de helft van de FIOD-zaken om zwarte inkomsten (verdiensten, commissies, zwarte lonen) en de andere helft bestaat uit fiscale constructies die als frauduleus worden aangemerkt, maar dat beslist niet altijd zijn. Rosier: 'De meeste adviseurs denken dat ze het wel even zullen uitleggen allemaal, maar in een verhoor blijken ze de feiten en omstandigheden aangedragen door de FIOD, zich niet of onvoldoende te kunnen herinneren. De FIOD-opsporingsambtenaren staan echter op scherp. Ze hebben de gegevens goed op een rijtje. Daarnaast hebben zij een vooropgezet doel, namelijk de zaak rondkrijgen. Strafrechterlijke vervolging moet er komen!'

Hoe verloopt nu zo'n verhoor, waar moet je op letten, wat doe je als je ineens als (mede)verdachte wordt aangemerkt? Dit artikel wil uitsluitend informeren, praktische tips geven. Niet beleren. Het wil iets meegeven aan adviseurs opdat zij niet ten prooi vallen aan de doorgewinterde verhoormethodieken van de FIOD.

Een risicovol beroep

Rosier: 'In de eerste jaren van mijn werk als belastingadviseur hoorde je weleens iets over een strafzaak. Inmiddels is het schering en inslag. Belastingadviseurs zijn, met makelaars en notarissen, voor de opsporingsautoriteiten en het OM *target nummer één*.'

Hoe is dit nu te rijmen met de toenadering door de Belastingdienst: wederzijds vertrouwen, convenanten...? 'Ja dat is nu juist het punt', zegt Rosier. 'Die tegenstelling ligt gewoon op tafel. Zeker sinds de invoering van de Vierde tranche van de Awb. Het gaat er mij om dat

belastingadviseurs de notie ontwikkelen dat zij een risicovol beroep hebben; ze zijn behulpzaam en coachend bij het nakomen van wettelijke verplichtingen van hun cliënten en als er iets fout gaat, liggen ze vóór ze het beseffen vol in de vuurline. Deze notie moet om te beginnen leiden tot maatregelen. Allereerst de administratieve organisatie op orde brengen én houden. Goede dossiervorming. Het aanleggen van elektronische dossiers en scheiding van e-mails per cliënt. Bij een opsporingsonderzoek vanwege bijvoorbeeld een vermoedelijk valse aangifte kunnen de opsporingsinstanties de mails opvragen die op de kwestie betrekking hebben, maar als er geen ordening is deinzen ze er niet voor terug het complete e-mailbestand te kopiëren. Dus kijken ze meteen ook naar mails van andere klanten. Dat kan leiden tot zogenaamde “bijvangst”. Het komt wel eens voor dat op deze manier gevonden informatie aan de basis ligt van een nieuw opsporingsonderzoek. In het kader van het vertrouwelijk omgaan met gegevens van cliënten en het voorkomen van beroepsaansprakelijkheid is het dus een must om de mails per cliënt te ordenen.’

Land van klikkers

Rosier benadrukt dat de kans op een bezoek toeneemt door onder meer extra activiteiten van de FIOD. ‘De FIOD doet veel onderzoek per branche en per item, zoals buitenlandse bankrekeningen, nalatenschappen, transacties tussen de bv en haar aandeelhouder en transacties met in het buitenland gevestigde vennootschappen zoals in Zwitserland. Nederland is bovendien een land van klikkers. Als er ergens ruzie is, bijvoorbeeld in een maatschap, bij een echtscheiding, ontslag van een werknemer of nalatenschap, wordt niet zelden de FIOD geïnformeerd. Anoniem, via een tiplijn. Ook wordt de FIOD door autoriteiten in het buitenland getipt. Nogmaals, zorg altijd dat u een goede administratieve organisatie heeft en uiteraard: informatie van een cliënt die mogelijk niet klopt of niet kan kloppen, eerst checken en nooit zomaar verwerken in een aangifte.’

Verklaar niets

Stel dat blijkt dat je als getuige of zelfs als verdachte wordt aangemerkt, wat doe je dan? ‘De FIOD-opsporingsambtenaren zijn tot de tanden toe voorbereid en u moet zich nooit uit uw tent laten lokken’, antwoordt Rosier. ‘Want het enige dat de FIOD wil is dat u praat. Als getuige heeft de belastingadviseur niet de verplichting om mee te werken. Dus u zegt dat de gegevens van de cliënt vertrouwelijk zijn en dat u eerst met cliënt wilt overleggen. Wil de FIOD u toch horen, dan gaat dit via de rechter-commissaris. Dat is beter, want de rechter-commissaris is onafhankelijk. Bent u verdachte, dan hoeft u ook niet te verklaren. U kunt zich op uw zwijgrecht beroepen en dit moet u ook zeker doen. U kunt de gevraagde informatie namelijk onmogelijk paraat hebben. U heeft meer cliënten en de kwestie gaat meestal over jaren terug. Verklaar dus niets, wacht tot u een *overview* heeft en kom dan in overleg met uw raadsman met een sluitende en goed doortimmerde schriftelijke verklaring.’

Methodieken gericht op strafrechterlijke vervolging

De vraag blijft waarom de FIOD-methodiek zo moet zijn. Rosier denkt dat onder maatschappelijke en politieke druk het Openbaar Ministerie zich gedwongen voelt te scoren (“*crime fighters*”). ‘Er is al veel tijd en dus geld in een opsporingsonderzoek gestoken. Dat zou dan “weggegooid” zijn als er geen strafrechtelijke vervolging plaatsvindt... Dit betekent voor de belastingadviseur – als hij niet goed is voorbereid – een gereede kans dat hij of zij voor het hekje komt en dan is het gedaan met je carrière. Een groot risico dus!

Er zijn overigens talloze belastingadvieskantoren die nooit een bezoekje krijgen’, stelt Rosier gerust, ‘maar als het gebeurt, heb dan een scenario klaarliggen. Hoe ontvangen we de FIOD? Laat ze niet in het kantoor rondstruinen, maar laat de ambtenaren in een spreekkamer. Ga niet *alleen* met hen in gesprek. Je hebt het recht om een raadsman te spreken voordat je voor het eerst wordt verhoord en het is sowieso goed om in het kader van professionele beroepsuitoefening, een advocaat – liefst een gespecialiseerde – op de achtergrond paraat te hebben. In sommige gevallen komt de belastingadviseur namelijk ook nog voor een andere verrassing te staan en dat is de verklaring van de cliënt waaruit blijkt dat deze plotseling tegenpartij is. Cliënt gaat bijvoorbeeld zeggen: “ik heb het de adviseur gezegd, maar die zei dat het wel kon.” De FIOD vraagt dan of de adviseur dit kan uitleggen. Verklaar in dit soort gevallen dus ook niets. Niets is zo onbetrouwbaar als het geheugen. Plus dat de adviseur onder psychische druk staat tijdens een verhoor dat tegenwoordig vaak plaatsvindt tijdens voorlopige hechtenis.’

Een paar tips op een rijtje

Inzake de FIOD:

- zorg voor een goede administratieve organisatie;
- goede dossiervorming (zowel op papier als elektronisch), scheiding van e-mailbestanden naar cliënt;
- ontvang de FIOD in een spreekkamer, samen met een collega, vraag legitimatie en schrijf de gegevens op;
- heb een raadsman op de achtergrond, liefst een gespecialiseerde;
- wordt u gehoord als getuige of als verdachte: welke cliënt betreft het? Welke jaren? Welk belastingmiddel?
- verklaar niets, wacht tot u *overview* heeft en kom dan in overleg met uw raadsman met een sluitende schriftelijke verklaring;
- bij een beslagname van documenten: vraag een kopie van het bevel en teken verzet aan, doe een beroep op uw geheimhoudingsplicht; overleg met uw raadsman.

Inzake uw cliënt:

- maak een risicoanalyse van cliënten;
- bij een vermoeden dat er iets niet klopt, onderzoek het;
- bij gebruik van onjuiste data in een aangifte, direct inkeren;
- wil de cliënt niet meewerken, direct afscheid nemen;
- blijf professioneel, houdt zakelijke distantie.

Inkeren

Enkele praktijkvoorbeelden van mogelijke frauduleuze handelingen door cliënt?

Rosier: ‘Cliënt blijkt bijvoorbeeld foute data te hebben doorgegeven van transacties die hebben plaatsgevonden en die de belastingadviseur in goed vertrouwen heeft gebruikt. Er is hier maar één oplossing: inkeren. Daarmee voorkom je strafrechtelijke vervolging en boetes. Wil cliënt niet meewerken, direct afscheid nemen van deze cliënt! Eigenlijk moet de adviseur in inkeergevallen ook een melding maken in het kader van de Wwft. De staatssecretaris van Financiën hamert hierop, maar er is ook jurisprudentie die zegt dat het niet hoeft (zie het artikel van prof. mr. G.J.M.E. de Bont in Het Register nr. 1/2 van februari dit jaar). Het is wel zaak de mogelijk onbedoelde gevolgen van een inkeer goed in kaart te brengen. Inkeren kan risicovol zijn en dient zorgvuldig te worden toegepast.’

Is zo abrupt afscheid nemen van een cliënt in bepaalde gevallen niet heel moeilijk, vooral als het een jarenlange relatie betreft met wie je soms lief en leed hebt gedeeld?

‘Van een Federatie -, College - en straks Register Belastingadviseur wordt een hoge kwaliteit van werken verondersteld. Je hebt ook een onderzoeksplicht en de inspecteur zal je daaraan houden. Dus als je maar iets ziet of je vermoedt dat er iets niet klopt, onderzoek het en leg dit onderzoek ook vast. Nooit laten lopen omdat je een wat meer persoonlijke relatie met een cliënt hebt gekregen

Advertentie

of in de gedachte van: ik weet het niet zeker dus ik doe maar niks.’

Know your customer

Rosier stelt voor te werken met een risico-analyse per cliënt. ‘*Know your customer*. Kijk hoe hij (of zij) met zijn of haar fiscale verplichtingen omgaat, help, coach en controleer daarbij. Als u een cliënt heeft van wie u weet of vermoedt dat hij of zij het soms niet zo nauw neemt met regelgeving, kunt u in mijn optiek bijvoorbeeld niet de btw-aangifte doen zonder de facturen in te zien.’

Of men bij integere cliënten wel mag afgaan op de informatie die zij aanreiken, antwoordt Rosier: ‘Uitsluitend als de ervaring is dat altijd alles klopt. Maar indien u een ondernemer hebt bij wie u plotseling te maken krijgt met afwijkingen, meteen de cijfers onderzoeken! Dat geldt voor alle aangiften dus ook BTW en LB. Cliënten moeten de belastingadviseur in staat stellen om aangiftes goed te doen. Dus als de cliënt een keer te laat is met info, is dat risico cliënt. Het is immers zijn verplichting. Ga omwille van de relatie zeker niet alvast maar een aangifte doen om toch op tijd te zijn. Want je wordt medepleger van het opzettelijk doen van een onjuiste aangifte. Blijf professioneel, houdt zakelijke distantie en zeg tegen de cliënt: “U vraagt me iets wat ik beroepsmatig niet kan doen en u heeft voor ons kantoor gekozen omdat u ervan uitging dat ik een professionele belastingadviseur ben. Die professionaliteit willen wij graag behouden”.’ ■